

Knihovny budoucnosti pohledem studentů [1]

Autor:

- [NEDAVAŠKA, Jaroslav](#) [2]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 3/4](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [rozvoj knihoven](#) [5], [Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy](#) [6]

V předmětu Informační technologie v knihovnách a informačních institucích vyučovaném na [Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy](#) [7] je obvykle závěrečným tématem problematika nových technologií a trendů v knihovnách. V akademickém roce 2020/2021 bylo téma spojeno se zpracováním skupinového projektu Knihovny budoucnosti. Cílem projektů bylo zaměřit se na knihovnu jako místo, kam i v různě daleké budoucnosti budou uživatelé rádi chodit. Téma nebylo nijak omezeno stavem současného vědění, dokonce se nemusely brát v potaz ani fyzikální či jiné omezující zákonitosti našeho vesmíru. Stručně řečeno, studenti si mohli stvořit vlastní svět, čistě podle své fantazie. Vzniklo sedm různě velkých skupin, maximum však byly čtyři osoby ve skupině. Prezentace výstupů jednotlivých skupin proběhla 4. a 11. května 2021.

Pořadí prezentací výstupů určil náhodný los při online losování (s využitím [Kola štěstí](#) [8]) v úterý 27. května, a to za dozoru autora tohoto článku, který ručil za objektivitu a celý průběh losování.

Formy výstupů prezentací byly poměrně pestré. Sešla se vyprávění s prezentací, video na YouTube, čtení ukázky, vyprávění, sdílení webové stránky a audionahrávka. Vzhledem k pandemii byly tyto formy již ve fázi zadávání chytře přizpůsobeny online formě (stejně jako samotná výuka). Rozsah prezentací všech šesti výstupů se vešel do deseti minut a poté byl doplněn diskuzí na jednotlivá témata, jež vyvolal.

Prezentace projektů

Vzhledem k tomu, že níže jsou k dispozici výstupy některých projektů, popíši jen nejzásadnější podněty z jednotlivých výstupů.

Každá ze zúčastněných skupin předvedla zajímavou sondu jejich pohledu na budoucnost. Ne všechny působí celkově příjemně. Jedna z prací působila jako totalitní utopie, jiná nám představovala celosvětovou tragédii, která by nás ve velmi blízké budoucnosti mohla potkat. Nejpříjemnější byly asi pohledy na budoucnosti světů, které nejsou naše, jelikož nesplňují dostupné znalosti a zákonitosti našeho vesmíru, a většinou byly inspirovány fantasy literaturou. Když se však oprostíme od geopolitické situace nebo nereálnosti určitých skutečností, dostáváme se k opravdu zajímavým výstupům, především s ohledem na možnosti současného a budoucího knihovnictví.

Z toho budoucího stojí jednoznačně za zmínku podnětný nápad, který je s ohledem na současný

vývoj v oblasti umělé inteligence a technologií obecně možné pokládat za reálně proveditelný. Ve všech případech šlo o myšlenku hologramu (jen pokaždé zpracovanou trochu jinak). Jeden výstup nám představil hologram fiktivních postav z knih, se kterými by návštěvník mohl konverzovat a klást jim dotazy. Druhý podobný výstup pak představil hologram skutečných postav z historie lidstva, konkrétně T. G. Masaryka a Boženy Němcové. V další prezentaci se vyskytoval náramek obsahující hologram, který pomáhá s orientací a výpůjčkami v knihovně.

Prakticky napříč všemi pracemi a jejich výstupy se však prolínal – bez ohledu na období a zákonitosti vesmíru – jeden společný trend. Knihovna byla vždy vnímána jako komunitní centrum, ať už šlo o různé workshopy, kulturní akce či jen místo pro posezení s šálkem dobrého nápoje. Knihovny budoucnosti v hojném počtu akce samy pořádaly, ale někdy jen nabídly prostor pro konání ostatním. V pracích se objevuje celá řada dalších nápadů a myšlenek, které stojí za pozornost.

Nyní si již představme jednotlivé projekty.

Dětský průvodce knihovnou

Projekt, který zpracovali Josef Chotívka, Markéta Beštová a Aneta Kiliánková, má podobu [povídky](#) [9], k níž byl zpracován videokomentář:

Interaktivní průvodce K-prostorem

Hanke Havlátů, Nikola Doležalová, Zuzana Hejlová a Matouš Panek připravili videoprezentaci o K-prostoru:

Nabídli i samotný [vstup do K-prostoru](#) [10].

Knihovna budoucnosti

Lenka Kroupová, Jakub Motl a Barbora Zuščíková připravili audionahrávku:

K dispozici je i [textová podoba projektu](#) [11].

Mnich a knihovna všeho poznání

Denisa Šourková, Prokop Myslivec a Eliška Goldschmídová připravili audionahrávku:

Národní úložiště informací z minulosti

Sára Lepší, Lucie Řadová, Zuzana Vejškrabová a Natálie Šnaiberková zpracovali videoprezentaci:

Povídku si můžete také [přečíst](#) [12].

Příručka pro nové čtenáře

Projekt, na jehož realizaci spolupracovaly Nikola Lásková a Barbora Šantorová, má podobu videoprezentace:

Dostupná je i [prezentace v Prezi](#) [13].

Reklamní spot na nové knihovní služby v době globální budoucí pandemie

Pavla Šimánková připravila reklamní videospot Knihovny 2055:

V-knihy

Libuše Padalíková zpracovala [koncept budoucí knihovny s příběhem](#) [14].

Diskuse k prezentacím

Po každé prezentaci probíhala diskuse. Jedním z témat se staly **e-knihy**. I když podle současného trendu a vývoje vypadají e-knihy jako jasná budoucnost, většina prezentací se raději nějakým způsobem stále zaměřovala na papírové knihy. Z diskuze pak vyplynulo, že většina studentů dává přednost tištěným knihám před těmi elektronickými. Další téma se týkalo právě **role knihoven jako komunitních center**, kam lidé chodí, jelikož je jen málo veřejných míst přístupných bez podmínek. Jako návazné téma pak byla řešena otázka **bezplatné registrace čtenářů**, což je forma fungující v některých jiných zemích. Za zmínku stojí také téma **cenzury informací** takzvaně ve prospěch lidstva nebo téma **nebezpečí totality**, ke které může vést využívání některých technologií. Právě k tématu totalitní společnosti se většina účastníků měla potřebu vyjádřit – především negativně, ale s jistou reálnou obavou v pozadí.

Závěr

Jak samotná prezentace, tak diskuse byly velice zajímavou sondou do současných představ o budoucím knihovnictví, knihovnách, knihovnicích a především společnosti. Výstupy stojí za prohlédnutí nebo prostudování – klidně i jen jako zajímavá forma odreagování se a odpočinku.

Poděkování patří všem, kteří na projektech pracovali.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-34/knihovny-budoucnosti-pohledem-studentu>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-34/knihovny-budoucnosti-pohledem-studentu>
- [2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/nedavaska-jaroslav>
- [3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-34>
- [4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/rozvoj-knihoven>
- [6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/ustav-informacnich-studii-knihovnictvi-filozoficke-fakulty-univerzity>
- [7] <https://uisk.ff.cuni.cz/>
- [8] <https://cs.piliapp.com/random/wheel/>

[9] <https://drive.google.com/file/d/1ouOZJmbVk0HQg-JxjIDcza1IB1OTIUkA/view?usp=sharing>

[10] <https://harryha77.github.io/unseen/>

[11] <https://drive.google.com/file/d/1T7dqLYNjYweC6r4N23jkDip3OkC76ht3/view?usp=sharing>

[12] <https://drive.google.com/file/d/19Gd4hkiL31YqU24CxmgVk4vDmnqAmwmv/view?usp=sharing>

[13] [https://prezi.com/i/2ilrqmhbhc_/prirucka-pro-nove-](https://prezi.com/i/2ilrqmhbhc_/prirucka-pro-nove-ctenare/?fbclid=IwAR1cz65eDfwl8L29CvTnUGJnitJhfaf4PzyZZMfGW9J9YT8hLQr_D82gT4k)

[ctenare/?fbclid=IwAR1cz65eDfwl8L29CvTnUGJnitJhfaf4PzyZZMfGW9J9YT8hLQr_D82gT4k](https://prezi.com/i/2ilrqmhbhc_/prirucka-pro-nove-ctenare/?fbclid=IwAR1cz65eDfwl8L29CvTnUGJnitJhfaf4PzyZZMfGW9J9YT8hLQr_D82gT4k)

[14] https://drive.google.com/file/d/1ID8QQ6a6e_QiP4TRnP31r4DFWRc3Oj_r/view?usp=sharing